

Skyggens mand: interview med Teddy Vork

Af Mathias Clasen

Himmelskibets udsendte har tal med horrordebutanten Teddy Vork, som med sine velkonstruerede skrækfantasier lover grueligt godt for danske horrorfans.

31-årige Teddy Vork, som debuterede med horrornovellesamlingen *Hvor skyggen falder* i sensommeren på Forlaget Tellerup, er noget så sjældent som en rigtig god dansk horrorforfatter, der skriver for voksne (bevares, hans historier kan snildt læses af begavede teenagere, men det er altså ikke *Læs Let-Gotik* eller *Søren og Mette møder de le-ven-de dø-de*, som flyder fra dette horrortalents pen). Teddy, der blev cand.mag. i litteraturvidenskab og engelsk i 2005, bor i Esbjerg med sin kone Anne Mette og deres etårige søn August, som uden tvivl nyder godt af farens skræmmetalent, når der skal leges *peek-a-boo* og gemmeleg.

Hvornår begyndte du at læse/se horror, og hvorfor er det så afskyeligt godt?

Horror begyndte for mig med nogle lydbånd for børn med de gamle klassikere: *Dr. Jekyll og Mr. Hyde*, *Dracula*, *Frankenstein*. Jeg blev sindssygt bange og havde massive mareridt. Jeg begyndte endda at høre en vred, ond stemme når der var helt stille. Ikke så rart. Men alligevel kunne jeg ikke lade være med vende tilbage – jeg læste de gamle *Gysertimen* – var de fra Forlaget Sesam? - med noveller af alle mulige forfattere. De var forfærdelig dejligt uhyggelige. Der var én novelle som hed *Beelzebub*, som skræmte mig afsindigt meget. Så blev det Dennis Jürgensen – *Grønne øjne* var f. eks noget af det mest uhyggelige. King og Koontz fulgte efter, og dem læste jeg i mange år. Da jeg begyndte at læse engelsk og Litteraturvidenskab begyndte jeg at opdage traditionen helt tilbage fra gotikken, og der har jeg så læst alt jeg kunne få fat i. De fleste frie opgaver som bachelorprojekt, sidefagsprojekt, narratologi, speciale har jeg skrevet om forskellige aspekter af horrorgenren. Hvem sagde nørd? [Ikke os – vi sagde *that's our kinda guy*, MC.]

Jeg kan ikke sætte fingeren præcis på hvorfor jeg holder så meget af genren, selv om jeg har skrevet og tænkt meget over det. Jeg hælder til at der i selve plottet er noget som tænder mig – den søgen efter viden om det ukendte, som de fleste horrorfortællinger kredser om og også findes i det tematiske: jeg tror at horrorkicket for mig findes i de få øjeblikke hvor en historie kan give et glimt af at verden ikke er hvad den synes. Alle menneskets forestillinger om harmoni og orden udstilles som konstruktioner og fortællinger vi har opbygget som et skjold, og vi ser at verden er nådesløs og tilfældig – det værste sker for de bedste. Det ved vi jo alle selvfølgelig godt, når vi tænker over det, men horror eksemplificerer det – skærer det ud i kødfulde lunser og maler det med blod - om det så er overnaturlig horror eller 'naturlig.' Det glimt gyser jeg over, og så fortsætter jeg min egen velordnede og rationelle livsfortælling, som jeg tror på - for det meste.

Du holder en fin balance mellem "litteraturhorror" og "affekthorror" (horror for genrens skyld hhv. horror for skrækkens skyld). Arbejder du bevidst med den balance?

Jeg ved ikke om det er decideret bevidst. Jeg vil først og fremmest have at det skal være affekthorror, så må det andet komme bagefter. Men hvis jeg sidder og skriver noget der har et skær af en anden historie, så prøver jeg at lægge en eller anden antydning ind. Det kan jeg selv godt lide hvis jeg fanger i en historie – det kan også være det er studierne som har skadet mig. Men jeg prøver på at begrænse det – med mindre det selvfølgelig afspejler en karakter. Men det er langt mindre vigtigt end at skabe følelsen af gys.

Din debut er blevet meget vel modtaget. Hvad betyder det for dig som forfatter?

Det betyder helt afsindigt meget. Jeg skriver bedst, har jeg fundet ud af, når jeg har selvtillid og ikke tvivler på det jeg sidder og skriver. Det har været en befriende følelse at man åbenbart kan finde ud af det, som man ønsker så meget at man vil sælge sin sjæl for at mestre det. Jeg har skrevet meget målrettet siden jeg blev færdig som cand. mag. og har jobs som ekstern og freelanceunderviser, oversætter osv. fordi jeg vil have tid til at blive god til at skrive. Men jeg har somme tider tænkt på om det ikke bare var en tosset ide at skrive, og jeg hellere måtte få et fast fuldtidsjob. Men nu stopper jeg aldrig med at skrive ...

Kender du eller driver du omgang med andre horror-/fantastik-forfattere?

Jeg kender desværre ikke nogen personligt, det kunne jeg ellers godt tænke mig. Men jeg har kontakt pr. mail med forfatteren Carina Evytt (som har skrevet den fremragende gyser *Let Bytte*). Vi læser hinandens ting og kommer med input. Hendes skarpe øjne har været en stor hjælp for mig.

Dyrker du de andre fantastiske genrer (som læser såvel som forfatter), eller er du straight horrormand?

Straight horrormand. Jeg skriver i hvert fald ikke andet. Alle mine ideer har horror i sig, jeg kan ikke huske jeg har fået én eneste uden det islæt. Det hænger nok sammen med at jeg elsker genren, jeg er afhængig af den effekt god horror – hvor ens syn på verden for nogle øjeblikke bliver vendt rundt, og man for alvor ser verdens tænder - har på mig og vil hulens gerne se om jeg selv kan skabe den. Desuden kan genren så meget og er så bred at man næsten ikke kan kalde den en genre. Jeg har heller ikke rigtig lyst til at forsøge med andre genrer, min ambition som forfatter er at blive en hamrende dygtig horrorforfatter, som kan skræmme livet af sine læsere. (Dog skal det siges at jeg har skrevet et par science fiction-noveller, men de var ikke så vellykkede. Redaktørerne på de antologier som holdt novellekonkurrencerne var ikke så begejstrede. De mente dog at jeg skulle sende dem til horrorblade, fordi, det var hvad historierne var efter deres mening – SF-delen spillede 5. violin til horrordelen, og det er nok typisk mig).

Jeg læser rigtig meget – men af de fantastiske genrer kun horror. SF siger mig ikke så meget, fantasy har gjort, men ikke længere (nok fordi jeg ikke har læst noget af det nye).

Hvad er din horror-top-10?

Forfattere og værker:

1. Edgar Allan Poe	1. <i>Tales of the Grotesque and Arabesque</i> (Poe)
2. Stephen King	2. <i>Pet Sematary</i> (King)
3. Robert Bloch	3. <i>Summer of Night</i> (Dan Simmons)
4. Richard Matheson	4. <i>Horror.dk</i>
5. Dennis Jürgensen	5. <i>Nightmare at 20,000 Feet</i> (Matheson)
6. M. R. James	6. <i>In a Glass Darkly</i> (Le Fanu)
7. Le Fanu	7. <i>Ghost Stories of an Antiquary</i> (James)
8. Peter Straub	8. <i>Cage of Night</i> (Ed Gorman)
9. Algernon Blackwood	9. <i>Collected Stories</i> (Bloch)
10. H. P. Lovecraft	10. <i>Ghost Story</i> (Straub)

Du skrev speciale om Hawthorne. Hvorfor?

Jeg ville gerne skrive om gotik og meget gerne det særlige Faust/Overreacher motiv/arketype – det at sælge sin sjæl (symbolsk eller reelt) for at opnå det man brændende ønsker. Først ledte jeg efter noget hos Poe, men der var ikke så meget – hos Hawthorne bugnede det med alle mulige inkarnationer af denne arketype – det var især spændende at opdage at Hawthorne så forfatteren som en slags Faust, som symbolsk sælger sin sjæl (del i fællesskabet) for at kunne skrive. Hawthorne brugte gotikken på en speciel måde, ikke til spænding og gys som alle andre, men som morale og symbol. Jeg er aldrig stødt på så fantastisk en atmosfære og stemning som i Hawthornes fortællinger – hans brug af gotisk lyssætning giver mig kuldegysninger af begejstring og gys. Novellerne ”Young Goodman Brown,” ”Dr. Rappacini’s Daughter” er novellekunst af ypperste karat og kan læses igen og igen. Hawthorne er desværre ikke så kendt i Danmark, der findes nogle få optryk af hans noveller på dansk og så romanen *The Scarlet Letter*, men novellerne ... fabelagtige!

Hvis du fik 30 minutter med Poe og Hawthornes spøgelser, hvad ville du da spørge dem om?

Det ved jeg faktisk ikke. Men jeg ville skynde mig at trygle dem om at de ikke måtte gøre mig noget. Hvis det lykkes, vil jeg fortælle dem at deres store ofre for deres kunst rent faktisk bar frugt, at de står knejsende som konger af den litterære gotik og har været en inspiration for tusinde, og deres navne vil leve evigt. Det vil de begge nok kunne lide med deres brændende ambition.

Hvad skriver du på pt. [september 2008]?

Jeg er i gang med det sidste af en historie, som gerne skulle blive en kort horrorroman. Den tager udgangspunkt i noget jeg læste for et års tid siden i en fagbog om kysten ved Vadehavet: i meget gamle dage begravde man hvert syvende år en dreng levende i diget for at forstærke dets modstandskraft. Ud over den historie er jeg ved at redigere en anden horrorroman som indtil videre hedder *Under blodbøgen* – og så må jeg bare håbe at forlaget kan lide teksterne. Mest tid bruger jeg dog på at tvinge min hjerne fra at få flere ideer til noveller, så jeg kan blive færdig med de ovennævnte historier. Men det er svært, jeg har et par ideer der bare kan blive SÅ uhyggelige at det er svært at dy sig.